

LLIBRES

ALLÒ QUE NO SE SOL DIR DE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

JOSEP M. AYMÀ, Biblioteca Universal Empúries, 54
Empúries, Barcelona, 1992

L'autor, vinculat fa molts anys a les tasques de correcció de textos i després a les de planificació lingüística, ens ofereix una aportació fruit de la seva experiència. El llibre consta de tres parts: en la primera tracta dels tres eixos en què cal treballar la NL (Normalització Lingüística): el polític, el popular i l'estament econòmic. En la segona part, la més extensa, ens ofereix una proposta de metodologia per a la NL, és a dir de planificació lingüística, amb molt interès a destacar la importància de les ciències socials en aquest terreny. En la tercera, força breu, aborda la incòmoda qüestió del futur del català i del model de llengua.

Des de la introducció l'autor ens avisa de dues constants que presidiran el seu discurs: la modèstia i el pragmatisme. La primera és una mena de virtut bastant renyida amb el fet de publicar llibres i de dir com caldria fer les coses, però cal reconèixer que hi ha llibres escrits amb una actitud ben diferent de la que ens ocupa. La segona, el pragmatisme, el porta al terreny excessivament còmode i trepitjat per la majoria dels polítics, dels professionals dels mitjans de comunicació i dels funcionaris: el del conformisme amb l'estat de coses actual. *"Som on som i si, com a ciutadà, tinc el dret a exigir més llibertat per al meu país, com a professional de la NL he de posar-m'hi a partir de les regles del joc existents, m'agradin o ho"*.

A partir d'aquí ja podem esperar que l'enfocament del llibre discorre-rà pels camins de la tecnocràcia i de l'elucubració que són els que informen la tasca costosa però ben poc profitosa en resultats pràctics de la política lingüística actual.

En la línia del "Depèn de vosté" iniciat per la primera directora general, **Aina Moll**, l'exemple que ens proposa l'autor es pot girar fàcilment a l'inrevés: "Si els catalans tinguéssim una voluntat ben resolta de normalització de la nostra llengua, a hores d'ara tindria ja un ús plenament normal, ja que les autoritats s'haurien vist desbordades i haurien hagut de situar-se més a l'altura de les exigències dels ciutadans". L'ús efectiu de la llengua en una sèrie d'usos que es desprenen de la condició d'oficial i pròpia és l'única cosa que els governants deixen en mans del ciutadans. En canvi, si creuen que el pa que es ven en els supermercats ha d'anar embolicat, o que cal prohibir la circulació a la zona del centre de les ciutats, o bé augmenten les prohibicions d'aparcament o els impostos fins a límits d'expropiació, com és el cas del nou IAE, no esperen pas que els ciutadans els ho demanin, perquè, és clar que no ho farien mai!

Tocant a la qualitat de la llengua —aspecte que toca molt de passada al final del llibre— es mou també dins els paràmetres que s'ha autoimposat de "realisme". Ens posa al corrent de l'inici de la polèmica "heavy" versus "light" en el si dels correctors del diari "Avui" on havia treballat i es decanta per la sortida fàcil i per a nosaltres inviable: sacrificar la qualitat de la llengua a l'hipotètic augment de l'ús social. D'entrada, l'enfocament de la qüestió és ja una presa de partit, potser voluntària, però que accepta els termes de la manera que els han marcat els d'un cantó: "... *el perill de caure en una fàcil maniqueïtzació del tema: mentre els tradicionals quedarien com els purs nacionalistes, els renovadors serien considerats com a traïdors a la pàtria*" (pàg. 165). Considerar que els "lightistes" són renovadors és empassar-se la roda de molí amb què ens volen fer combregar. Tornar pràcticament als temps d'abans de Fabra no és ésser precisament renovador.

Creure que la incorporació de nous parlants a la llengua ha d'anar a costa de l'alteració d'aquesta —no diu clarament en quin grau— és renunciar a oferir una incorporació digna d'aquests parlants a través d'uns mitjans de comunicació que els donin un bon model (i no la llengua "de rebaixes" que han introduït subreptíciament els seus antics companys de l'"Avui"), d'una bona escola, i d'una pràctica d'ús necessari en totes les situacions de la vida docent, laboral i de comunicació. Així s'aprenen les llengües i totes aspiren a mantenir-se al màxim de genuïnes: mireu si no el darrer congrés de la llengua espanyola celebrat a Sevilla.

Si el títol de l'obra ens va produir un interès viu, la lectura ens ha convençut que no era el més apropiat, ja que el discurs del possibilisme (o de l'(im)possibilisme) va revestit d'un optimisme sense base, si ens guiem per la polítics lingüística duta a terme fins ara, que sembla confiar més en les essències metafísiques del poble català —sense dir-ho— i de la seva llengua que han fet que pervisqui sense tenir en compte el

canvi de situació. L'obra parla doncs més d'allò que des del poder s'ha dit de la normalització fins ara, sense tenir en compte que aquest mateix poder ha constatat que era insuficient i té intencions (veurem si les duu a terme i com) d'activar-la d'una manera més decidida.

ERNEST SABATER I SICHES
(Barcelona)